

Povolání

Je tomu skoro padesát už let:
šel chlapec labyrintem vnitřních tíšín,
a jiskrooký lišaj Paraklét
zavířil křídlem, snes se k němu z výšin.

Do jeho srdce sosák namířil
a dal mu plamen, podobenství nová,
a chlapcův zrak se divně rozšířil,
když prvně v sobě slyšel zpívat slova.

A potom slyšel: „Budeš jeden z nás“
- to mrtví k němu promlouvali jemně -
„nic víc, než další zpěvný, sladký hlas
té hořké, hořké, hořké, hořké země.“

**„Tvůj úděl bude, že máš zůstat skryt,
půlnoční básník, o němž nikdo neví:
několik srdcí jenom bude znít
tvým ozvukem a ponese tvé zpěvy.**

Tvým pérem bude mříť tykadlo,
tvým pergamenem netopýří blána,
a měsíc bude tvoje zrcadlo
a tvoje růže - skrytá v srdci rána.

Tak budeš chodit nocí, zahalen,
král Ječmínek s korunou krásné věty,
v předsíních kostelů a kořalen
pokvetou tvoje básně jako květy.

Proto's byl vyvolen a povolán
aby ses zjevoval a opět tratil,
abysí sedal k stolům nevolán
a chléb a víno mincí veršů platil.

Souměrný, za každého počasí
zkoveš jim píseň, která nemá věku,
ve které sídlí lampa bezčasí:
o luně, lilii a dvěcím vděku.

A proto milovat Tě bude lid
a mudráci Tě nikdy nezachytí,
ti, které kryjí fráze jako štít
a kterých se Tvá duše tolik štítí.

Nevědí, u fontán, že do mísy
vždy **nová** voda proudí, **tvarem stejná**.
že lidská duše k veršům voní si
v světě, kde páchne krev a hnís a lejna.

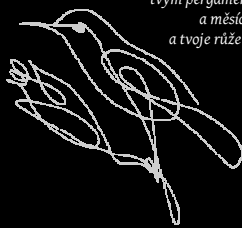
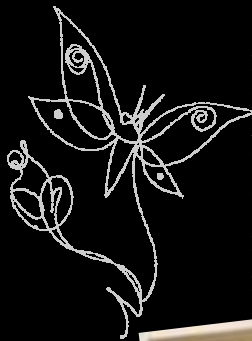
Že praví básníci se neperou,
jak žádá lidská věda ušmactaná,
s andělem, s bohem, ani s příšerou,
že je jim píseň prostě shůry dána.

Že růže vzkvetlé v této hodině
jsou stejné jako vždycky: stejně **krásné**;
že platí to o každé květině,
nad kterou vždycky **znovu** člověk žasne.

Tak mimo čas a mimo prostoří
přebývat budeš v nekonečném nyní
a proto urážka či příkoří
tě nezasáhne ani nezašpiní.

A vynoříš se tam a opět tam
v písni, jež napsaná už ztratila se
z paměť lidí. Ty však budeš sám
bez těla sídlit v této země hlase.“

30.5.1988

Báseň nalezená v pozůstalosti. (promítnout před vlastním zahájením)

„V obležení hvězdné pěchoty“

Kritika kritiky a problematika elitářství a
rovnostářství v díle Jana Křesadla

Václav Z J Pinkava

24. XI. 2008

Ostrava

Název je snad srozumitelný. Na úvod pár slov o mně...

O čem to bude...

Fenomén Jan Křesadlo:

- „Komplex vícecennosti“ - versus „Komplex méněcennosti“
- Tíha talentů - versus lehkost bytí, mimořádnost coby úděl.
- Přejícnost - versus nepřejícnost osudu, i druhých.

V kostce...

**Alexander Pope
(1688 -1744)**

ESEJ O KRITICE

překlad: vzjp

AN ESSAY ON CRITICISM

Kdo ví, co víc je hodno zostuzení,
to napsané, či jeho posouzení,
však z obou menší zlo a neštěstí
co nudí jen, nesvádí na scestí:
hrstka v tom, zástup v onom chybuje,
jednomu špatnému se deset věnuje;
kdo dřív by sebe jen za hňupa odhalil
ve verších, množství v próze provalil.

S úsudky je to jak když čas se měří,
hodinky liší se, svým každý věří.
Sic básníků moc geniálních není,
ani vkus mezi kritiky k zastížení;
oba od nebes musí mít shůry dáno,
soudce i písčící, tak je to uděláno.
Ať druhé učí ti co vynikali
a kritizují ti co dobře psali.
Pravda, že každý mívá své za vtipné,
kritik že ne, když v posudku si rýpne?

...

*'Tis hard to say, if greater Want of Skill
Appear in Writing or in Judging ill,
But, of the two, less dang'rous is th' Offence,
To tire our Patience, than mis-lead our Sense:
Some few in that, but Numbers err in this,
Ten Censure wrong for one who Writes amiss;
A Fool might once himself alone expose,
Now One in Verse makes many more in Prose.*

*'Tis with our Judgments as our Watches, none
Go just alike, yet each believes his own.
In Poets as true Genius is but rare,
True Taste as seldom is the Critick's Share;
Both must alike from Heav'n derive their Light,
These born to Judge, as well as those to Write.
Let such teach others who themselves excell,
And censure freely who have written well.
Authors are partial to their Wit, 'tis true,
But are not Criticks to their Judgment too?*

...

Kritický vztah ke kritikům není novinka.

Jan Křesadlo

Jan Křesadlo Obětina

HVEZDOPLAVBA
VYVLAVŮPLAVKA

PhDr. Václav J K Pinkava, CSc.
AFBPS, Chartered Psychologist,
Honorary Research Fellow
at King's College, London

* 9.XII.1926
+ 13.VIII.1995

web

X
Dárek o významu knihovny
Mladý je třeba křesadlo jako máj
a jeho knihy zraje, pěstuje, klade,
dopřává jim své křesadlo víni
a jako v láhvi dle se má dít.
Ať mladý křesadlo odu má
jmu má slova jeho zraje máj,
je taký dle, jím křesadlo klade,
to jím se křesadlo zraje máj.
Tak mladý, pěstuje, jím má
že křesadlo a má jím máj,
je křesadlo dle, jím máj,
křesadlo pěstuje máj jím máj,
a, máj křesadlo pěstuje
má jím máj za obětina křesadlo.

Tak to bychom znali (?).

Argumentum

(Coby pseudonymický „Jan Křesadlo“ se vlastně nenarodil, takže ani nemohl zemřít.)

Stejně jako kočka, měl tento renesanční muž vícero životů, leckdy však spíše „Ψch“:

1. **OBČAN²**: jedináček, vzdorovitý školák, učeň, třídní nepřítel, prostý voják bez zbraně, archivář, pomocný dělník, pozdní student, spolehlivý manžel, vědecký pracovník, bezpartajní soudní znalec,
2. ... **EMIGRANT**, 'únosce' svých čtyř nezletilých dětí, naturalizovaný britský poddaný Jejího Veličenstva,
3. **DUŠEZPYTEC**: klinický psycholog s chartou, sexuolog, hypnotisér,
4. **VĚDEC**: přírodovědec, filosof, matematik a vícehodnotový logik,
5. **HUDEBNÍK**: tenorový zpěvák, sbormistr, samouk na různé nástroje, skladatel,
6. **VÝTVARNÍK**: levou rukou kreslíř, ilustrátor, karikaturista, malíř,
7. **LITERÁT**: pravou rukou básník a spisovatel,
8. **POLYGLOT**: znalec jazyků, překladatel,
9. **VĚŘÍČÍ** i pochybující: křesťan, buddhista, filosof a astrolog

BBC

web

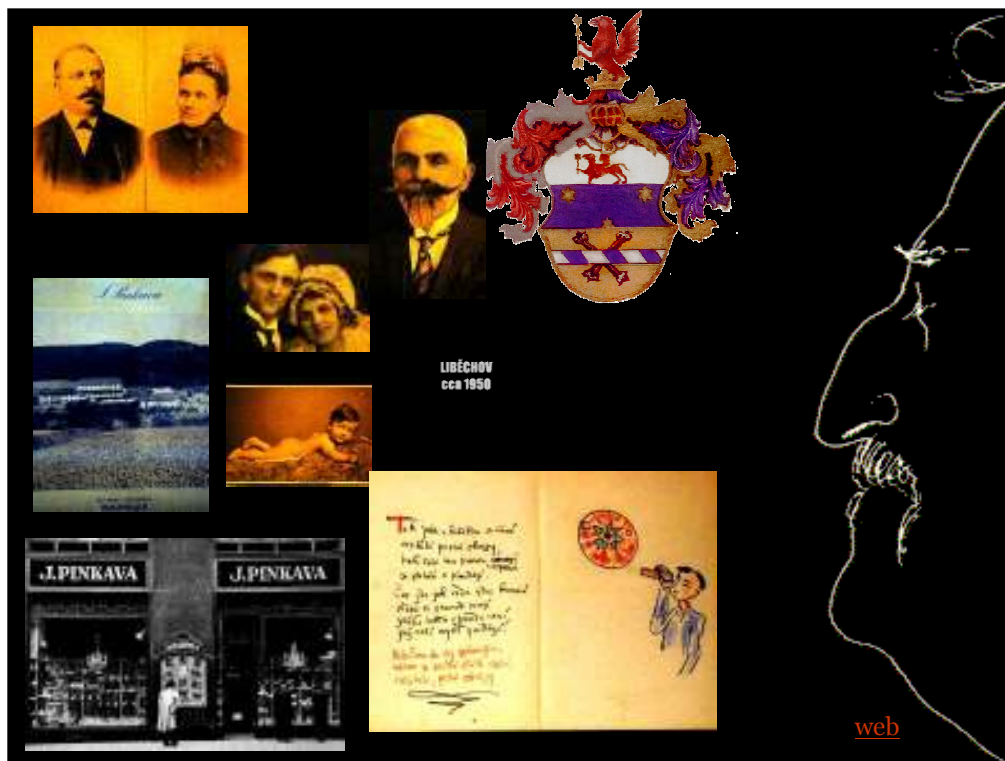
Zde uvedená tvrzení se pokusíme doložit.

Poslechněme si nejprve ze záznamu jak jeho úmrtí komentovala BBC:-

Omluvte prosím zhoršenou kvalitu zvuku.

(pak)

Vezmeme to tedy po pořádku...

Václav Jaroslav Karel Pinkava se narodil v Praze 9 prosince 1926 a vyrůstal v zámožných poměrech, což se mu později vymstilo.

Uprostřed je pro ilustraci agitační antikomunistický film *Váša v řetězech*, který byl tajně natočen poté co Václava Pinkavu vyhodili ze studií za údajný pokus o převrat se zbraní v ruce. Leč nepředbímejme.

Jeho otec Václav, nedostudovaný self-made man převzal, a od svých 17 let zdárně vedl rodinou firmu s broušeným sklem.

Na obrázku vidíme, zleva nahoře Křesadlova vlasteneckého prapradědečka, který hrál na pozoun fanfáry Smetanovy *Libuše* při premiéře v Národním divadle, (zde s chotí).

Pod ním rodinný podnik v Radnicích u Plzně, v místech, kde je dnes džunglí zarostlé a rozkradené zbožíště, pod ním obchod ve Vodičkově ulici, v místech kde je dnes vstup do Metra.

Jeho matka Karla byla vyučená švadlena ze Žižkova, původem ze zchudlé italské šlechty, jež měla v erbů červeného grýfa. Její otec, ten s nádherným knírem, se jmenoval Klement, což si později Václav Pinkava vybral za jeden ze svých dalších pseudonymů.

Rodokmen najdeme na rozsáhlých webových stránkách, na které budeme průběžně odkazovat, abychom nezdržovali (ukázka webu?).

Dole je jeho báseň. **Rondel o Kaleidoskopu.** „*Tak jako v kukátku se mění / nestále pestré obrazy, / tak svět, / ten pramen utrpení, / se přetváří a přechází. / Čas jde, jak voda přes kamení, / občas si stromek porazí, / jistého bodu v proudu není, / jenž naší myslí prochází. / Nebud' me do něj pohrouženi, / měřme si klidně bdělé snění, / nestále pestré obrazy.*“

Zde vidíme mladého Vášu, jako děčko i klučinu.

Měl tu smůlu, že jeho matka po jeho narození už nemohla otěhotnět, a tak se stal střeženým jedináčkem.

Byl předurčen k nešikovnosti už tím, že byl přeucený levák, ale jeho úzkostlivý otec mu zakázal brát do ruky nůžky až do jeho dvanácti let.

Nicméně byl prý druhým nejlepším rváčem z oblasti Riegrových sadů, hranicí mezi domovskými Vinohrady a Žizkovem, a jednou se v okurkové sezóně dostal do novin jen proto, že spadl se stromu a zlomil si ruku. Tajný uličník pod fasádou hochy, který však měl i svou nekonformně kontemplativní stránku.

Směl samozřejmě trávit čas u knih, (a leckteré nezbedně ilustroval nebo vybarvoval, až se docela vybarvil sám.)

Jeho o pár let starší bratranec, Václav Stutzig (alias Jan Gregor) jej svými básněmi inspiroval natolik, že se stal básníkem asi ve 14 letech, způsobem popsaným v básni kterou jsme viděli na úvod.

Nejstarší dochovalá báseň, kterou napsal v roce 1940 se jmenuje **Podzim v městě**. „Zelený vítr zafoukal / hned slunce vychladlo / když dlažbu ulic obrousil / na hladké zrcadlo / A řadou běží na chůdách / lampy a akáty / a podzim hraje na dudách / okapů sonáty.“

Za okupace byl vyloučen z gymnásia, pro nedostatek úcty k němčině, a nějaký čas se učil drogistou. Po válce byl přijat zpět, a v roce 1947 zdárně odmaturoval v 21 letech (foto z tanečnických) s výborným prospěchem a zvláštní pochvalou z řečtiny.

Na gymnásiu se v něm projevila láska k antickým jazykům a mytologii, zachovalé ranné kresby jsou většinou na témata z řecké mytologie, díky kantorce Anně Slováčkové, pozdější oběti bolševismu.

Navíc k humanitním vědám zjistil, že umí i matematiku, protože se nechtěl ztrapnit před paní učitelkou, prý velmi pohlednou blondýnou.

Po válce byl přijat na FFUK, obory filosofie a anglistika.

Po roce a půl byl vyloučen a nařčen z „přípravy ozbrojeného povstání proti Republice“. Foto vpravo je před soudem roku 1949, čeká na rozsudek. Tehdy naráz začal šedivět.

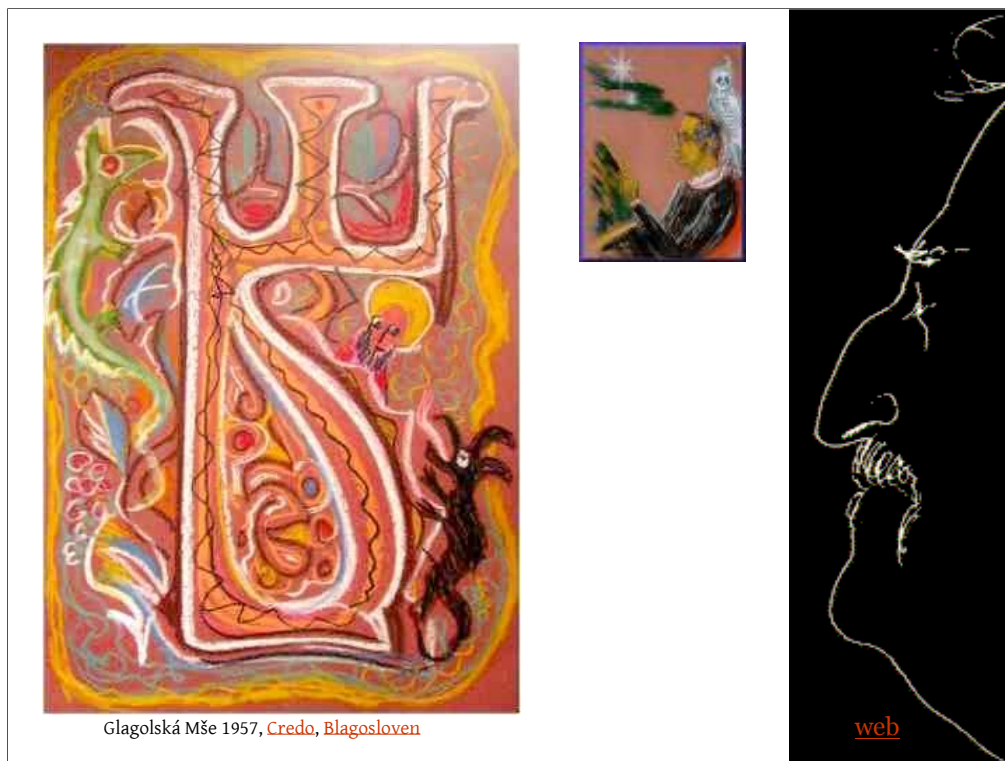
Soud jej téměř zázrakem zprostil viny, a to celkem třikrát, neboť se prokurátor dvakrát odvolal. Záměr šikany režimu byl zřejmě nátlak na jeho otce, který ještě vedl svůj podnik, byť byl komunisty zatížen stoprocentní daní.

Jsa vyloučen ze studií, trávil čas jako dělník, sekal rákosí na rybnících v jižních Čechách, a pracoval na pstruhové farmě u příbuzných v Liběchově.

V letech 1951 a 1952 byl povolán do armády, jako prostý voják a živel, který nesměl nosit zbraň, ale díky zákroku spřízněné osoby neskončil u tzv černých baronů. Sloužil u Domažlic, kde se mj naučil rómštinu. K jeho nešikovnosti se vážou humorné historky, jako když mu oficír názorně předváděl správné drnutí podlahy tak dlouho, až vydrhnul sám.

Mezitím jeho otec falšoval jeho podpis na přihláškách zpět na univerzitu, až žádost skončila na stole ministerstva u jistého neoprominenta a bývalého umývače výloh u Pinkavů, který si dobře pamatoval jak mu Pinkava starší zaplatil zubní protézu. Žádost odsouhlasil.

Studovat směl však jen nepraktické obory, mezi něž patřila tehdy psychologie. Řádně ji dostudoval v roce 1954. Zpoždění mělo za důsledek ponižující okolnost, že jej učili jeho bývalí spolužáci, mezi kterými se obzvlášť zaznamenal Milan Machovec.

Glagolská Mše 1957, Credo, Blagosloven

Václav Pinkava dostal v roce 1947 ke svým 21 narozeninám od otce piano, ale byl otcem odrazován od kariéry hudebníka, protože jsou to prý ochlastové. Na křídle Steinway se naučil hrát sám, a složil mj Glagolskou Mši v roce 1957 ☺

V tomto období též kreslil, častěji než maloval, a také psal, překládal a zhudebňoval básně. Byl pod vlivem různých náboženských i mystických směrů.

Nahoře je autoportrét se sovou smrtky, nazvaný *Ars longa, vita brevis*, (všimněte si že maluje levou rukou.)

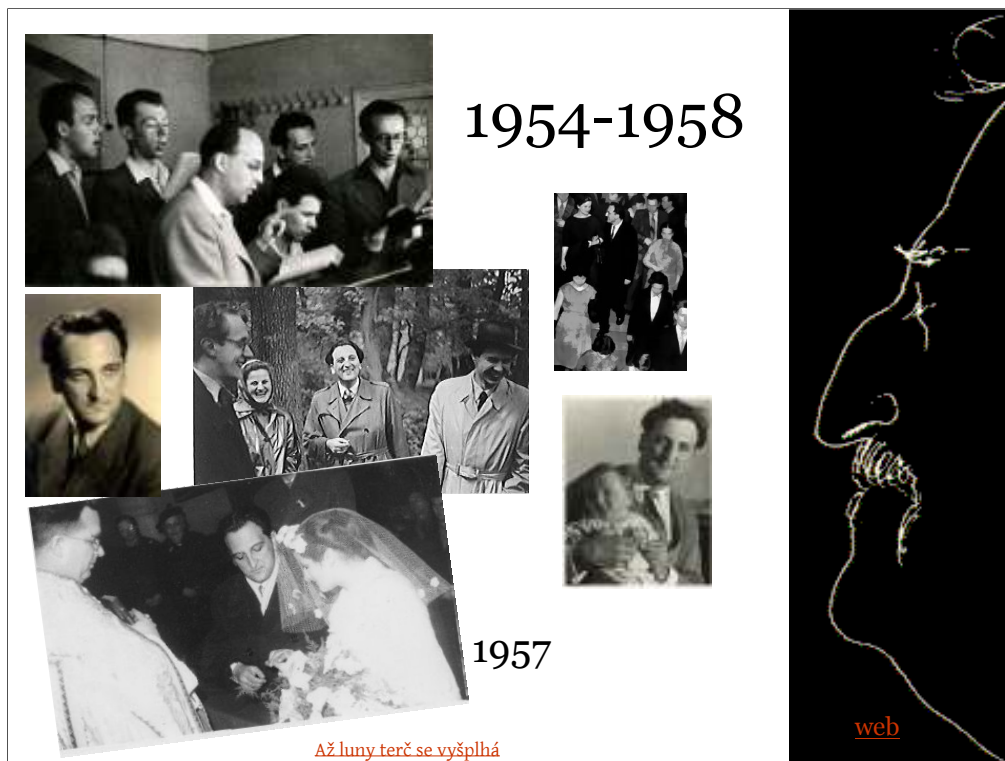
Na malbě výše vidíte jeden ze znaků Glagolice, zřejmě ozdobně „B“ jako Bûh (obraz se jmenuje *Písmo věrozvěstů*).

Poslechněme si ukázkou, (nejprve krátkou nebo dlouhou vybereme podle času, dlouhá trvá 8 minut...), a k tomu si promítněme některé inkoustové kresby, ze kterých dýchá příroda

(na další folii).

Komentáře netřeba.

V roce 1954 se ve sboru SPOMAKO, Spojené malostranské kostely seznámil se svou budoucí manželkou Evou Křížovou.

V roce 1957 byla svatba, a prvorozený Václav se narodil v roce 1958.

Chi pò, non vò...

1959-1969

”
Kdo by směl, neráčí,
Kdo by chtěl, nesmí,
Kdo zná, je nečinný,
Kdo činí, nestačí:
Proto
náš svět
kamsi
kráčí...
“

(volně přeloženo, vzjp)

[web](#)

A nyní něco k obrazu:

Symbolsy značí...

Egyptská posvátná kočka. Symbol ochrany. Asi před důsledky nápisu jehož volný překlad zde vidíme...

Hvězda značí usilování, naději, osmicípá hvězda značí naplnění.

Sova značí moudrost.

Chi pò non vò, chi vò non pò, chi sa non fa, chi fa non sa, e così il mondo mal va.

Staroitalský text zhudebnil jako kánon. Impromptu nahrávku obou rodičů z ranných osmdesátých let a capella Václava Pinkava jr ozvučil doprovodem, aby kanonická harmonie vynikla.

Vícehodnotový vědec

Zde vidíme několik obrázků poukazujících na jeho činnost vědeckého pracovníka.

Vlevo dole je obraz který navazuje na jeho doktorskou práci *Logické modely sexuálních deviací v objektu*. Podle čeho rozhodujeme který z obou tvorů je samec, která samice?

[Logický model který vypracoval předpokládá zjednodušeně, že k normálnímu (tj pro účely reprodukce dostatečnému a vhodnému) terči zájmu patří tři vlastnosti: že je to tvor stejného druhu, opačného pohlaví, a dospělý. Při různých kombinacích negací nebo poruch pravidel ve funkcích spojujících tyto proměnné vzniká celá škála kombinací odchylek. Třeba homosexuální pedofiliie zároveň spojená s heterosexuální zoofilií. Tyto kombinace se však v sexuologii vyskytují a popisují s přibližně tou relativní mírou vzácnosti, kterou Pinkavův velmi jednoduchý model předpokládá.]

Sexuologem se stal protože nebyl ve straně a tak se mohl uplatnit leda na neprestížní Ambulanci pro sexuální deviace v Apolinářské ulici.

Při výzkumných pracích pod vedením Dr Kurta Freunda vedl pohovory se stovkami homosexuálů, byl také jedním z protagonistů kampaně pro odtrestnění homosexuality. Byl též soudním znalcem v causách úchylných vrahů a násilníků. Tato zkušenost v něm zanechala hluboký dojem, a částečně nabourala jeho ortodoxní náboženské cítění. K tomuto tématu se dnes večer ještě vrátíme.

V tomto období si též jako subjekt-dobrovolník v experimentech kolegů psychologů zažil různé omamné a halucinogenní látky, prožil různé krásné i hrůzné vidiny, synesthesie a deformace vnímání času. Neinformovanost tehdejší vědy o únosném dávkování drogou jej mohla zabít.

Tyto zážitky zcela zřejmě zakomponoval do svých obrazů a textů.

Kniha *Organismy jako automaty* si sám vtipně ilustroval, viz například I.P.Pavlova se schematickým logickým obvodem podmíněného reflexu uvnitř slintajícího psa.

Jeho malby a kresby, stejně jako texty, se vyznačují humorem a hravostí, pod kterými je však často patrna hlubší tónina, jakési povzdechnutí nad lidským chováním a všeobecnou omezeností.

Vlevo nahoře Portrét herce,

Pod ním ilustrace z parodicky vědecké příručky Klíč k určování trpaslíků.

Vpravo Elementy kýče.

Vpravo nahoře Blboun nejapný, (*didus ineptus*), nově sterilně a nehumorně oficiálně nazvaný Dronto Mauricijský

A strstnatý svatý Onufrius

15

Zde vidíme jakýsi průřez jeho výtvarnou tvorbou z ranných šedesátých let.

Maloval i ve velkém, na zdi pokojů tehdejšího bytu, či na přání družstevníků v sušárně.

Velmi obratně kreslil, často jsme se bavili snahou navrhnout nějakého tvora kterého by nedokázal „trefit“ tj vyobrazit za několik vteřin, rychlými a úspornými tahy. Nikdy se nám to však nepovedlo.

Tehdy jej objevil kunsthistorik Jaromír Pečírka a než mu stačil uspořádat výstavu, zemřel.

Uspořádat výstavu se povedlo až posmrtně...

Výstava proběhla, v roce 2000 ve Žďáře, poté v roce 2003 až 2004 na Strahově v Praze.

Vyšel i stolní kalendář, na jehož titulní straně je nástěnná malba provedená o vánocích 1994. V plné panoramatické kráse je na webu.

Všimněte si prorocky černě zbarvených figur autora, coby psíka s dečkou, a jeho tchána, ročník 1900. Oba v roce 1995 zemřeli

Poslechněme si na doprovod dvě básně jako spojující téma k další životní etapě a na pozadí ukázky dalších obrazů

(spustit přednes a pokročit)

(vyslechnout přednes)

Pojednání od Ladislava Daňka, Křesadlův malířský svět, najdete na webu.

Vpravo dole je zobrazena slavná scéna, jak si Van Gogh uřezává ucho, pod řeckým nápisem Méden Agán, „ničeho příliš“.

Pojďme dál.

Vpravo nahoře je kresba s textem *Dum tacent Clamant*, "ačkoliv mlčí, křičí", která je v jeho výtvarné tvorbě opakovaným námětem a metaforou tehdejší totalitní situace.

Další kresby zde vybrané vyjadřují zleva dole bratrské oběti, socialistické lidské tváře, a prvomájový průvod.

(spustit přednes)

Skladby pro Londýnský 'Hlahol', *Stojí stojí lilia*, *Sedlák a smrt*
(nahráli Musica Sarensis)

Emigrace a vztah k vlasti
(rádio alfa)

Období emigrace

Vlevo nahoře snímek rodiny v St James' Parku u Buckinghamského Paláce v prvním roce po emigraci (zleva děti Pavel, Václav, Eva a Jan).

Uprostřed snímek z ranných osmdesátých let, před dnes již opuštěným domem v Colchesteru a vlevo vedle něj jak jsme na zahradě včelařili.

snímek vpravo nahoře, při návštěvě dcery ve střední Anglii z roku 1992 na plakátu výstavy v Památníku Národního Písemnictví roku 2003/4, „Jan Křesadlo, Co život vzal.“ U této příležitosti vznikla i CD kompilace nahrávek (vlevo dole).

Poslechneme si z ní dvě skladby, které Jan Křesadlo složil pro svůj emigrantský sbor pojmenovaný ironicky vlasteneckým názvem Hlahol. Uslyšíte odzpíváno a nahráno podstaně kvalitněji, žďárským sborem Musica Sarensis (stejně jako byly předchozí ukázky, nahráno v roce 2000, ještě pod taktovkou Jiřího Libry)

První je neznámá moravská lidová koleda „*Stojí, stojí lilia*“, (kterou si mystifikátor Křesadlo ovšem ruče vymyslel a chtěl si anonymně ověřit, zda se povedlo.)

A jaký měl vztah k vlasti a mateřštině? Poslechněme si úryvek interview z jara 95...

Druhá kompozice je zhudebněním starého českého textu *Sedlák a smrt* a vznikla, jakoby v předtuše, na sklonku jeho předčasně ukončeného života. (poslech)

Zde vidíme několik ukávek tvorby z osmdesátých let, a prostředí, ve kterém vznikalo.

Psal pravou rukou, velmi, ehm, svérázně. Viz relativně čitelnou ukázkou, tabulku glagolice z knihy *Skrytý život Cypriána Belvy*

Pokud si dal záležet, psal ovšem upraveně a hezky. Jeho krasopisných *Sto sonetů, aneb zplanělé formalismy*, s ozdobami a marginálními kresbami po vzoru starých ručně psaných knih, najdete na webu.

Račte si to vytisknout samizdatem.

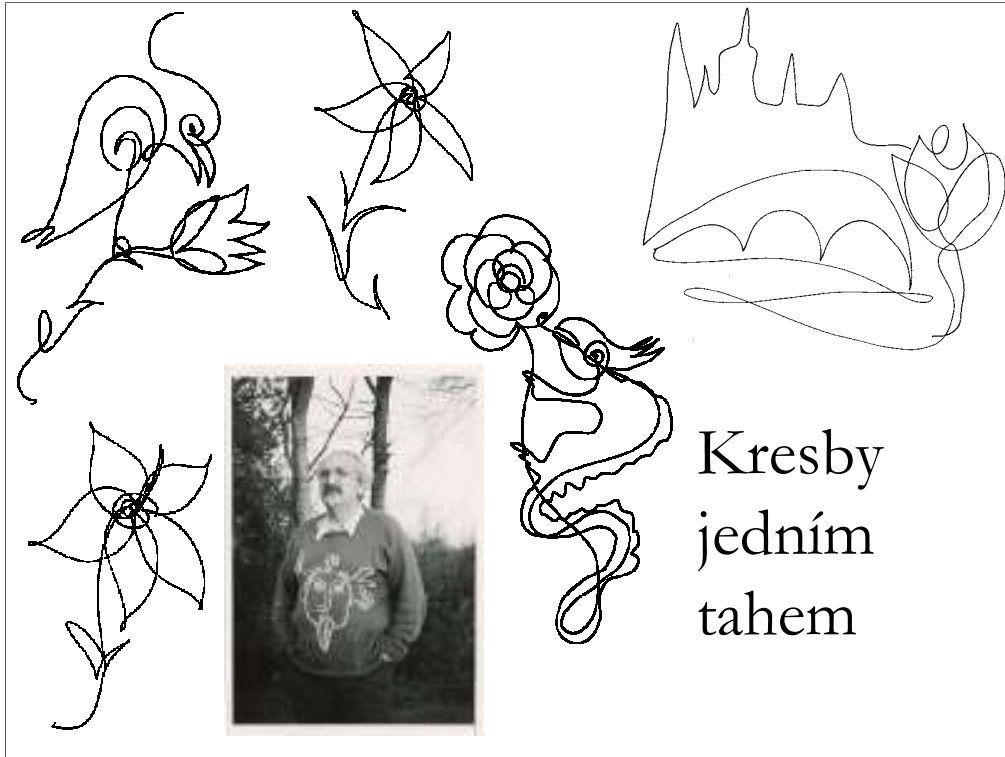
Ukázkou stylu a dovednosti ilustrátora je tu jeho *Svatý Václav*. Na webu je k dispozici jeho anglická školní hra *Good King Wenceslas*. (link) Račte si zinscenovat...

Své ruční texty po sobě přepisoval na stroji, nejprve na mechanickém stroji zahraniční výroby počestěném na zakázku, později i na různých počítačích tehdejší generace, s různě podomácky vyrobenou podporou českých znaků.

Psal ovšem i vědecké práce, zde je vidět kniha *Introduction to Logic for Systems Modelling*, která je anglickým překladem a pokračováním dříve zmíněné knihy *Organismy jako Automaty*.

V ní najdeme i pojednání o tzv Pinkavových logikách.

Mimo jiné ilustroval knihu *Lingvorytmomelodie* od svého přítele pátera Libora Kovala, (kterého si bere na paškál coby Lutobora Kutala v knize *Fuga Trium*)

Byl znám schopností kreslit jedním tahem, jednu kresbu mu dcera Eva upletla do svetru.

Vara Guru, ukázka ze mše Bohuslava Kodry

Spisovatelské dráha jak taková začala jak známo skrze nakladatství manželů Škvoreckých, 68 publishers, a to prvotinou *Mrchopěvci*, kterou snad netřeba komentovat.

Na pozadí vidíme starořeckou *Ódu na Stalina*, která je stěžejním prvkem vyděračské zápletky *Mrchopěvců*.

Vpravo je rychloportrét otce od Václava Pinkavy jr, který vyšel na obálce s logem 68 publishers. Vznikl jednoho chladného rána v autě, když nechtělo nastartovat, a Křesadlo se snažil ztláčit svůj vlastní vnitřní zážeh či vznět.

U Škvoreckých poté vyšly romány *Vara Guru* a *Fuga Trium*, pak autorizovaný anglický překlad Seifertova *Věnce sonetů* který provedl pod pseudonymem J K Klement společně s dcerou Evou. Ilustroval jej Jan Kristofori, a vyšel v odštěpném nakladatelství, Larkwood books.

V nakladatelství Rozmluvy, Alexandra Tomského vyšel Křesadlův výběr ze sbírky básní v sedmi jazycích, *Sedmihlásek*. Kompletní soubor básní ještě na vydání čeká.

V románu *Vara Guru*, který tehdy vysázel velmi pečlivě VP jr (a použitelnou facsimile celé knihy najdete na webu), je zajímavá hudební kompozice *Malé Requiem Bohuslava Kodry*. Skladba je významná i tím, že zazněla až v provedení pražského sboru Amici Musicae Antiquae na zádušní mši, pod taktovkou Jaroslava Orla.

V knize je zajímavý popis jak měla tato skladba původně zaznít, v provedení vandráků a pytláků. Poslechněme si tedy její záměrně plechovité zhudebnění.

Po změně poměrů začaly vycházet Křesadlova díla i u nás. Některé jen sešitově. V ArtServis sešitovém provedení nakladatelství Iva Železného to byli *Mrchopěvci*, *Slepá Bohyně* a zvláště povídka *Blevor*, která nyní vyšla jako jeden z příběhů ve svazku *Slepá Bohyně a jiné příběhy*.

Ivo Železný vydal Křesadlovi i Rodokaps. *Ranč u Kotvy a hvězdy* napsal pod jménem Jake Rolands, což je ovšem přesmyčkový Jan Křesadlo (bez háčku). Text je na webu.

Sešitově vyšly sbírky básní a tzv vertikální prózy, *Instrukce Insinuace a Invektivy*, *Vertikální spílání*.

Zcela brakové je to žluté vydání *Vara Guru*, provedeno s vlastním rychlosazečstvím nakladatele.

Brněnský *Host* však vydal hezky i sbírku povídek *Dvacet snů* (která byla původně míněna jako doplněk ke sbírce *Království české a jiné polokatolické povídky*), a román *Fuga Trium*, v tomto případě bohužel naopak s nepříliš povedeným původním sazečstvím z Toronta.

Mimochodem, starší rukopisy se nacházejí ve fondu Josefa Škvoreckého v Hoover Institution v USA, a skoro všechny jsou v památníku Národního Písemnictví na Strahově nad Prahou, (potud tedy volba ilustrativní foto.) (Všimněte si opět toho psíka vpravo nahoře, ...)

U Iva Železného následovalo vydání dalších knih, v honosně a optimisticky znějící edici Spisy Jana Křesadla. Obálky ilustroval Tomáš Rygl, obzvláště se mi líbí *Zámecký pán aneb Antikuro*, o zámku pokrokově převedeném v kravín. Jak ...*Antikuro* tak *Zuzana a dva Starci* vyšly vázaně, nicméně kvalita papíru uvnitř a kvalita tisku nadále kolísaly.

Jak svědčí placka na čepici s nápisem *I am Old*, na literárního debutanta starý bezsporu byl.

Dožil se však jen 69 let, což byla průměrná délka života u muže jeho generace. Takže se mu nakonec podařilo, alespoň v něčem, průměru dosáhnout.

Román *Girgal* je o člověkopsu, opět psí téma.

Na ukázkou báseň, která na toto téma vtipně kombinuje klinickou zkušenost psychologa s erudicí přírodovědce a znalce filosofie. Viz ironickou narážku na filosofa-materialistu Thomase Hobbsa.

Kouzelný zákrok, (památce Edwarda Leara)

Kulhavě kráčí soudruh Hobbsa, / na hlavě klobouk cylindřitý: / V předtuše příští kalamity / svou duši začaroval do psa / stylem Euthelyophiopsa, / jenž v řiti sumýše je skrytý. / Nemá již pocity a city, / může si zpívat hejsa hopsa. / Tak spokojeně městem kráčí, / svou duši na řetěze veda: / I kdyby přepadli ho rváči / nepostihne ho žádná běda / neb bezduchost mu trpět nedá, / což ke štěstí mu zcela stačí.

Opakovaným tématem jeho tvorby je psí podstata lidského života. Snad i kvůli slovní hříčce, že byl celý život psí-cholog, tudíž se setkal i s tou formou bludu, že pacient je zároveň sám sebou i někým.

Ovšem pro soudného člověka je to varovné, aby si nemyslel, že je Někým, "s velkým N"; Významným umělcem, spisovatelem, nebo třeba státníkem.

V jednom pojednání Lubomíra Machaly najdeme rádobyvtipně, že Křesadlo snad trpěl komplexem vícecennosti.

Asi to nebylo míněno jako protipól komplexu méněcennosti, (který se často vyznačuje sebezviditelňováním). Nicméně to pasuje. Křesadlo byl totiž v životě skromný a nad nikoho se nevyvyšoval, právě proto, že už tak vyčníval až moc.

Zemřel 13. srpna.1995

Jeho další knihy vycházejí až posmrtně.

V knize DŮM, kde jsou všechny postavy zvířecí, figuruje pes jako spisovatel, jménem Diogenes Lasius, přičemž jeho předobraz je kynický (neboli psi). Filosof Diogenes, jak známo žil v sudu a častoval svět urážkami. Téma transmigrace duše mezi člověkem a psem nastolil již Pythagoras. Atd.

Podivným tvorem, duševně člověkem, leč do zvířete či čehosi zakletém je Beroun z knihy La Calle Neruda. Je to malostranská fraška s fabulí o páskovském marketingu Nerudovky coby rodiště Pabla Nerudy. Jméno Beroun asi vychází z Křesadlových fotografické paměti, (stejně jako ilustrace). Jak jsme zjistili po návratu, dole na Nerudovce bývala na zdi busta nějakého Berona. Beroun je zřejmě obdobou ohyzdného Blevora, z nově vydané sbírky Slepá Bohyně... Jak vždy je co odhalovat, pod vrstvami nárážek a souvislostí. Vlevo nahore vidíte ilustraci ve stylu Vlastimila Rady. Zde je samotný Křesadlo coby flašinetář Juan Yescas y Clementi, čili Jan Křesadlo i Klement, doslova Jan Troud i Slechtic, Trudný šlechtný.

Beroun nakonec uteče do paralelní Prahy, do Kanálské zahrady na Vinohradech, ze které zbývá dnešní Riegrák. Mimochodem, za hraběte Canalla tam stálo na vratech, Hunden und Juden ist der Eintritt verboten. Křesadlo patří k outsiderům, leč není mezi nimi politicky korektní.

Jedna psí povídka nedávno nalezená v pozůstalosti Líčí, jak veterinář najde při pitvě mrtvého psa mrtvého muže, zašitého v kůži jakési dogy. Tohoto údajného psa prodal i s domem před léty jeho bývalý majitel, prý hypnotisér. Brrr.

I Křesadlo by si rád svlékl roli odstrkovaného psa-vce i psa-nce, (zkráceně tedy psa.)

(Pokud je čas...)

Rondel o hvězdoplavci Stříbrní ježci propastí! / Chtěl bych být zcela bez tíže, / bez jména, místa, bez vlasti, / ten, kterého nic nevíže. / Chci svléci svoje potíže, / a vznést se v hvězdné oblasti, / bez bolesti i bez strasti, / Chtěl bych být zcela bez tíže. / Ze světa chci se vykrásti, / jak pes, když řemen přehryže / a jeho páni neví, že / víc nechytí ho do pasti: / Beze strasti i bez slasti / Chtěl bych být; zcela bez tíže !

Bez tíže, jako ve vodě, na Bermudách roku 1987, zřejmě to inspiraci pro povídku *Výletníci v Království českém.*, o mši celebrowané v zatopeném kostele.

Voda, světlo, vzduch... Vůbec první otcovou básní kterou slyšel VP jr je **Konec léta**.

Proud řeky tíše kontempluje den, / ponořen v zeleného ohně stěny, / je mezi nimi stejně potopen, / jako jsou stromy do něj potopeny. / Bělavá hlava děcka září z nich, / nabírá vody stojíc na kamení. / Jak dávných mrtvých odpoutaný smích, / pablesky světla na vodě se mění. / Průhlednost stínů sládne závratí, / jinotvář věcí trvá mezi nimi. / Až vzhůru k nebi srdce zvedá ti, / jež plane mezi pruhy oblačnými. / Moci teď zemřít, proměnit se v nic, / ztratit se mezi stromy co tu rostou, / a moci říct, ne neříkat už nic, / ve chvíli jasnou, světelnou, a prostou.

Astronautilia ('v knize samé' odkaz na ukázkou z rozhlasového pořadu ČRo 2, Divnopěvec)

Vlevo olejomalba kyklopa Polyféma z Odyssei, vpravo nahoře další humorná zvířecí afinita z návštěvy Londýnského Crystal palace.

Na pozadí řecký index ke knize, popis 24 zpěvů, které sčítají přes 6500 veršů v homérském hexametu.

Tuto knihu celou napsal, včetně českého překladu v přízvučných hexametrech

V období od 29.7.1993 do 21.2.1994

Koho to zajímá, najde si údaje o chronologii na webu, pod heslem Tahák.

V mé ilustraci na obálce Astronautilíe je bezděčně profil Křesadlova primáře v nemocnici, kde umíral. Uviděl jsem jej až potom, co kresba vznikla...

Další tituly, které vyšly posmrtně:

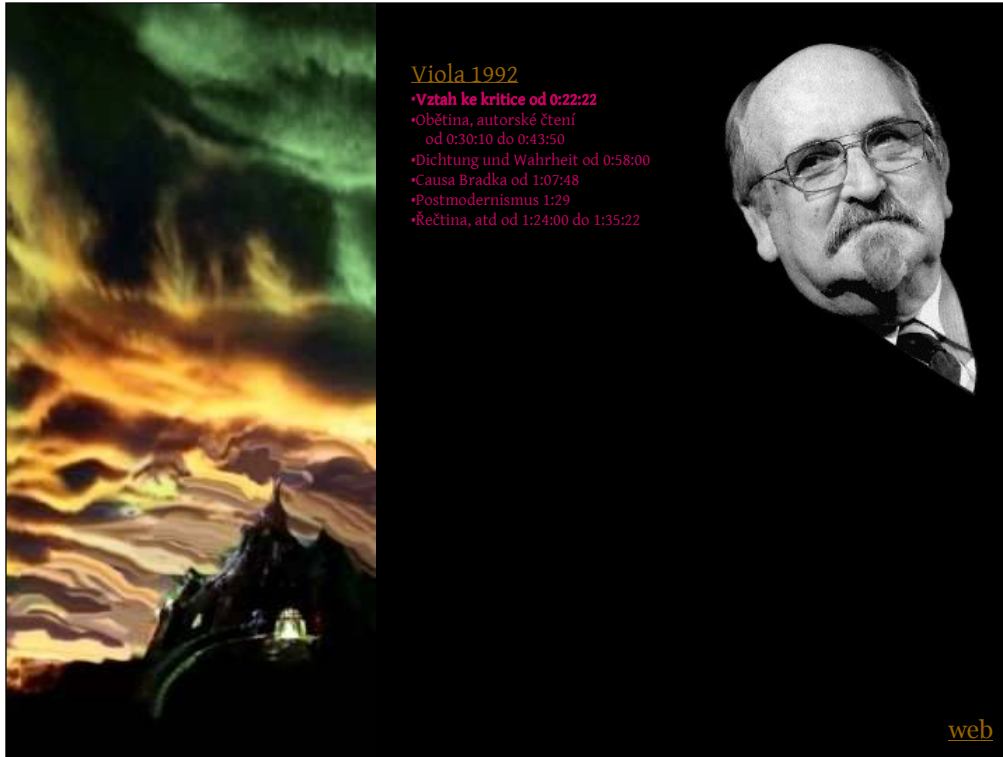
Záslužný je dotisk Průvodce Inteligentního laika džunglí současné psychologie a psychiatrie. Po první, kvalitní výrobě slavíme bohužel návrat k brakovému vydávání. Každopádně díky si zaslouží bývalá studentka Palackého university, Iva Černá, která nedokončený Křesadlův rukopis (viz ukázka vpravo) dešifrovala.

Hezky vyšlo v nakladatelství Maťa česko-anglické vydání Mrchopěvců, s ilustracemi od Jana Pinkavy. Bohužel vyprodáno. (všimněte si všudypřítomného Stalina).

Mimochodem, na Amazon.com jsem jeden čas našel nabídku zachovalého paperbacku z původních vydání Jana Křesadla - za „pouhých“ 194 US dolarů.

Kravex₅ aneb potíže stavu beztíže ještě snad dostupný je. V Kravexu je opět zhmotněn super-pes, jako spisovatelův pomocník, parodicky se jmenuje Hirhula. Kravex je oříškem či pastí na literární kritiky. Zatím hlubší pointu nikdo z recenzentů nepochopil. Navzdory záměru napsat něco nudného po vzoru slavného spisovatele (a tím ověřit že se prodává jméno autor, ne obsah dílo) je tato knížka dosti čtivá.

Zde je zkrácená ukázka-výňatek z pořadu *Setkání s literaturou* od ČRo Olomouc, s dramatisací scény, kde je Daniel Loewenloch, (alias Josef Škvorecký), konfrontován s případem Homér Křídlo (alias Jan Křesadlo).

Na podzim roku 1992 proběhla beseda s Janem Křesadlem u příležitosti vydání Antikura, dvaceti snů a přípravy dalších knih do tisku.

Pár ukázek, pokud čas dovolí, včetně autorského čtení úvodu z románu Obětina.

DISKUSE

STET HOC PRO CERTO
QUOTIENS CUM STERCORE CERTO
VINCO SEU VINCOR
SEMPER EGO MACULOR

Jistotu tu cituji
Kdykoli s výkaly bojuji
Vítěz či poražený
Vždy špínou jsem zasažený

(Nechat na plátně při rozchodu)

Křesadlovo motto.